

Job and Family Life Challenges of Working Women in Treatment Department: A Phenomenological Study

Belal Panahi^{1*}, Eskandar Shirazi¹, Amir Lali Sarabi¹, Manzar Sattari²

1- Assistant Professor, Department of Management, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.

2- Msc, Department of Management, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.

Corresponding Author: Belal Panahi, Assistant Professor, Department of Management, Payame Noor University (PNU), Tehran, Iran.

Email: B.panahi@pnu.ac.ir

Abstract

Introduction: In 2019, a respiratory virus called Covid 19 was discovered, which caused a crisis and caused a global epidemic. The purpose of this study was a phenomenological study of the challenges of daily life of women working in the medical department in the corona situation to find the problems and challenges of work and personal life of women working in the units or identified treatment departments and planned to address them.

Methods: This research is applied in terms of purpose and qualitative research type and it was done with phenomenological strategy. The statistical population of this study is among women working in the treatment department of Tabriz hospitals. A total of 15 semi-structured interviews with open-ended questions were conducted with women working in the treatment department. The sampling method of this study was purposeful.

Results: The findings of the present study indicate that women working in the corona treatment department face challenges and problems that are generally related to the 5 main themes related to family, colleagues, client, and health. Psychology and individual duties and responsibilities are divided into 28 sub-themes.

Conclusions: The result of this research showed that there are many conflicts in the field of work and family for working women, which are aggravated in certain circumstances such as the corona epidemic. Therefore, it is necessary to consider suitable administrative policies and programs in the field of management and helping them to establish a balance between the demands of the work environment and the family.

Keywords: Treatment section, Corona, phenomenological study, life challenges.

چالش های زندگی شغلی و خانوادگی زنان شاغل در بخش درمان: مطالعه ای پدیدارشناختی

بلال پناهی^{۱*}، اسکندر شیرازی^۲، امیر علی سرابی^۳، منظر ستاری^۴

- ۱- استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۲- استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۳- استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
- ۴- کارشناسی ارشد، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: بلال پناهی، استادیار، گروه مدیریت، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

ایمیل: B.panahi@pnu.ac.ir

چکیده

مقدمه: در سال ۲۰۱۹ نوعی ویروس تنفسی به نام کووید ۱۹ کشف شد که باعث بحران و ایجاد اپیدمی جهانی شد. بخش درمان به ویژه زنان شاغل کادر درمان یکی از افرادی بودند که بیشترین درگیری را با این ویروس داشتند. هدف پژوهش حاضر مطالعه پدیدارشناختی چالش های زندگی روزمره زنان شاغل در بخش درمان در وضعیت کرونا بود تا بتوان از یافته های آن مشکلات و چالش های زندگی کاری و شخصی زنان شاغل در واحدها یا بخش های درمانی را شناسایی و برای رفع آنها برنامه ریزی نمود.

روش کار: این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نوع پژوهش های کیفی بوده و با راهبرد پدیدارشناختی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش زنان شاغل در بخش درمان بیمارستان های شهر تبریز می باشد. در مجموع ۱۵ مصاحبه نیمه ساختار یافته با سوالات باز پاسخ با زنان شاغل در بخش درمان انجام شد. روش نمونه گیری این پژوهش هدفمند بود. **یافته ها:** یافته های پژوهش حاضر حاکی از آن است که زنانی که در بخش درمان کرونا کار می کنند با چالش ها و مشکلاتی روبرو هستند که به طور کلی به ۵ مضمون اصلی در ارتباط با خانواده، همکاران، ارباب رجوع، سلامت روان و وظایف و مسئولیت های فردی و شخصی و همچنین ۲۸ مضمون فرعی تقسیم می شوند.

نتیجه گیری: نتیجه این تحقیق نشان داد که تعارضات متعددی در زمینه کار و خانواده برای بانوان شاغل وجود دارد که در شرایط خاصی مثل همه گیری کرونا تشدید می شوند. بنابراین لازم است در زمینه ای مدیریت و کمک به آنها در برقراری تعادل بین خواسته های محیط کار و خانواده سیاست ها و برنامه هایی اداری مناسبی در نظر گرفته شود.

کلیدواژه ها: بخش درمان، کرونا، بررسی پدیدارشناختی، چالش های زندگی.

مقدمه

پوشیده نیست که پدیده «اپیدمی کرونا» یک بحران عظیم در بهداشت جهانی محسوب و منجر به تغییراتی اساسی در رفتار بشریت در مقیاسی بزرگ شده است. بسته به میزان شیوع و خامت شرایط ناشی از پاندمی کووید ۱۹، کشورها با چالش های مختلفی همچون: آموزش مردم در زمینه رعایت اصول بهداشتی (شستشوی مکرر دست ها، استفاده از ماسک، دوری از تعامل چهره به چهره ...)، فاصله گذاری اجتماعی، قرنطینه و اعمال محدودیت در سفر های داخلی و خارجی، تعطیلی اماكن با اجتماعات بزرگ از جمله

در سال ۲۰۱۹، نوع جدیدی از ویروس کرونا (SARS-CoV-2)، در ووهان چین پدیدار شد که منجر به ایجاد نوعی از اپیدمی سندرم حاد تنفسی به نام (COVID-19) در انسان می شد. در مدت سه ماه، این ویروس به بیش از ۱۱۸ هزار نفر در ۱۱۴ کشور منتقل شد و بیش از ۴ هزار نفر را به کام مرگ کشاند. با درگیری ۱۱۴ کشور، سازمان جهانی بهداشت در تاریخ ۱۱ مارس ۲۰۲۰ این بیماری را به عنوان یک همه گیری جهانی اعلام نمود (۱). بر کسی

های مختلف خانوادگی در عرصه های اجتماعی و شغلی به دستاوردهای ارزشمندی دست پیدا کرده اند و مورد تحسین و تشویق قرار گرفته اند ولی باید در نظر داشت که نقش ها و مسئولیت های متعدد و متنوع زنان در حوزه خصوصی در کنار مسئولیت های حوزه عمومی و شغلی، چالش هایی را نیز برای آنان بوجود آورده است. زنانی که هم باید نقش های همسری را به خوبی ایفا نمایند و هم نقش های مادری را و هم نقش ها و وظایفی را که در حیطه شغلی دارند. برطرف نمودن دغدغه مادران شاغل در انجام مسئولیت های خانه داری، فرزندپروری شایسته و مطلوب و انطباق این شرایط با وظایف محیط کار، نیازمند تغییراتی است تا بار سنتگین این مسئولیت ها را از دوش زنان کم نماید و تا حدی از میزان استرس ها بکاهد. با این اوصاف، زنان شاغل که در بیشتر موارد سه نقش را همزمان دارند: همسر، مادر و شغل، از آنها انتظارات نقش متفاوتی وجود دارد که باید بتوانند همه آنها را برآورده کنند، اما ممکن است با تمرکز به الزامات یک نقش، انتظارات سایر نقش ها را به حاشیه برانند. با توجه به نقش مهم زنان در خانواده، انتظار می رود زنان شاغل، مانند سایر زنان، بتوانند انتظارات نقش خود را برآورده کنند، به ویژه برای زنانی که نگران هماهنگ سازی دیدگاه سنتی هستند. با توجه به شیوع بیماری کرونا، زنان شاغل در بخش درمان با چالش ها و مشکلاتی مضاعفی در زندگی روزمره مواجه شده اند، که این شرایط مشکلاتی در حیطه های مادری، همسری، شغلی و سلامت روان زنان شاغل در بخش درمان ایجاد کرده است که شناسایی این مشکلات می تواند گام موثری در رفع مشکلات آن ها باشد. بنابراین هدف این پژوهش پاسخ به این پرسش می باشد: زنان شاغل در بخش درمان در وضعیت کرونا با چه چالش هایی مواجه هستند؟

یکی از انواع تعارض بین نقشی، تعارض کار- خانواده است که این نوع از تعارض وقتی بوجود می آید که فشارهای نقش حاصل از نقش های کاری و خانوادگی از هر دو طرف و از جهات مختلف ناسازگار باشند. بدین ترتیب که انجام مسئولیت های مربوط به نقش کاری به دلیل انجام مسئولیت های نقش خانوادگی و یا به صورت بر عکس، انجام مسئولیت های نقش خانوادگی به دلیل انجام مسئولیت های نقش کاری دچار چالش و تنفس شود^(۴). تعارض نقشهای شغلی و خانوادگی از نظر محققان نتیجه

دانشگاه ها و نهادهای آموزشی، انجام آزمایشات غربالگری و ردیابی موارد مبتا و مشکوک رو برو شدند^(۲). در همین راستا بخش درمان به ویژه زنان شاغل از جمله بخش های مهمی بودند که بیشترین درگیری را با این ویروس داشتند. اخیراً تفکیک نقش های جنسیتی تا حدی حذف شده و نقش های جدیدی برای اعضای خانواده تعریف شده است که بستر مناسبی برای فعالیت زنان در زمینه های مختلف اجتماعی، آموزشی، هنری و فرهنگی و اشتغال زنان ایجاد کرده است.

انجام همزمان وظایف و فعالیت های شغلی و خانوادگی امروزه یکی از موضوعاتی است که در سازمان ها مورد توجه قرار گرفته است و در این راستا تعارض نقش بین کار و خانواده بویژه برای زنان شاغل به یک مفصل جدی تبدیل شده است. مطابق با تعارض کار و خانواده، که یک نوع از تعارض درون نقش است، زمان اختصاص داده شده به شغل بیش از اندازه بوده و این باعث می شود که در انجام مسئولیت های خانوادگی بی نظمی بوجود بیاید. بنابراین تعارض کار- خانواده شکلی از تعارض بین نقش ها است که در آن فشار ناشی از انجام وظایف مربوط به یک نقش، مانع از انجام وظایف به صورت اثربخش در نقش دیگر می شود. به گونه ای که تقاضاها، مسایل و مشکلات شغلی منجر به بروز مشکل در درون خانواده می گردد. بدین ترتیب افراد در ایفای وظایف شغلی و خانوادگی خود دچار فشار و تنفس - مشکل می گردند و نمی توانند از عهده الزامات هر دو نقش به خوبی برآیند^(۳). لازم به ذکر است که عدم مدیریت صحیح و بی توجهی به تعارض کار- خانواده منجر به پیامدها و تبعات منفی متعددی خواهد شد که می تواند برای سلامت روانی اجتماعی زنان شاغل، خانواده های آن ها و عملکرد سازمان ها تاثیرگذار باشند. پژوهشگران تعارض نقشهای شغلی و خانوادگی را نتیجه دونوع تداخل می دانند: تداخل از محیط کار به محیط خانه و تداخل از محیط خانه به محیط کار^(۳).

همانطور که می دانیم، هنگامی که شخص دارای موقعیت و نقش اجتماعی خاصی در جامعه است، با مجموعه ای از نقش های به هم پیوسته مواجه می شود که برای یکدیگر لازم و ضروری تلقی می شوند، که باعث می شود او نه تنها با یک انتظار، بلکه با شبکه ای از انتظاراتی که همزمان وجود دارد، رو برو گردد. بنابراین در حال حاضر ما در جامعه شاهد زنان موفقی هستیم که با وجود نقش

خواهد بود. اشتغال از نظر برخی محققان، برای زنان عزت نفس بیشتر به همراه دارد و می‌تواند آنها را از پرداختن صرف به امور خانه داری که بعضاً کسل کننده است و در نظر آنها ارج و قرب کمتری دارد رهایی بخشد (۸). همچنین اخیراً جهان با یک پدیده اجتماعی اقتصادی به نام مشارکت اقتصادی زنان در مشاغل خارج از خانه رو به رو شده است. کارشناسان منظور از مشارکت را درگیری زنان در فعالیت‌های اقتصادی، پولی و غیر معیشتی و غیر خانگی، یعنی فعالیت‌های دست مزدی یا سودآور در بخش‌های نوین اقتصاد شهری اعلام می‌کنند.

تدری و روهدادس (۹)، در پژوهشی تحت عنوان بررسی مسائل مربوط به رهبری، فرهنگ سازمانی و نقش جنسیت در امور اجرایی، به این نتیجه رسیدند که زنان دارای پست های اجرایی عالی از دید الگوهای رهبری، قوانین رفتاری و انتظارات سازمانی تحت تاثیر مردان قرار دارند. ۹ نفر از آن‌ها با رتبه‌های شغلی بالا گفته‌اند که توانسته‌اند با تقلید از رفتار همکاران مرد، راه آنها را دنبال کنند. چنین زنانی به شیوه‌های ارتباطی غیر فردی، سلسله مراتب سازمانی، کارآمدی و بهره‌وری توجه بیشتری کرده‌اند. سعدی و همکاران (۱۰)، دیدگاه زنان شاغل درباره کیفیت زندگی کاری به این نتیجه رسیدند که توجه ویژه به سلامت روحی و روانی زنان شاغل، تامین رفاه آنان، برگزاری مراسم‌های شاد و مفرح، برگزاری دوره‌های کلاس‌های ورزشی، رایزنی با اماکن تفریحی و گردشگری جهت تخفیف دهی به کارکنان سازمان، برگزاری مسابقات ورزشی مخصوص بانوان، حل مشکلات بینه کارکنان از جمله عواملی هستند که سازمان می‌تواند در جهت تامین سلامت، بهداشت و رفاه کارکنان زن انجام دهد.

احمدی فراز، عابدی و مهرداد (۱۱)، در تحقیقی تحت عنوان تبیین تجارب زنان شاغل در رابطه با نقش مادری، به این نتیجه رسیدند که پذیرش نقش‌های متعدد زناشویی، مادری و شغلی در زنان شاغل منجر به انتظارات و اجرار مختلف نقش در برآوردن این انتظارات و نیازهای نقش در خانواده و جامعه شده است. اما از آنجا که مادری یکی از مهمترین نقش‌ها برای زنان است، قطعاً می‌تواند خواسته یا ناخواسته بر نقش مادری تأثیر بگذارد. و همچنین، ایفای این نقش مهم در مادران شاغل با تحمل بسیاری از سختی‌ها و مشکلات همراه است و روند متفاوتی با زنان خانه دارد که می‌تواند بر سلامت بدن و روان آنها تأثیر

دو نوع تداخل اساسی است؛ تداخل از خانه به محیط کار و تداخل از محیط کار به خانه (۵).

تداخل خانواده با کار ممکن است به علت عوامل متعددی مثل عدم حمایت همسر، عدم برابری در تقسیم کار در خانه، عدم نگهداری از بچه یا مراقبت از افراد سالخورد و یا جنسیت ایجاد شود. تداخل کار با خانواده نیز ممکن است در اثر عوامل متعددی مثل فقدان حمایت همکاران و مدیران، استقلال شغلی محدود شده، فشار شغلی، جدول زمانبندی کاری غیرمعنطف و افزایش تعداد ساعت کاری ایجاد شود (۶). موضوع تعارض کار-خانواده در حرفه‌ی پرستاری، که از مشاغل سخت و حیاتی محسوب شده و ضرورت اشتغال زنان در آن محسوس تر است، امری بدیهی و واضح است.

پرستاری شغلی است که بدون وقفه در شبانه روز فعال است، چرا که مراقبت از بیماران ساعت نمی‌شandasد و کار شبانه با ایجاد اختلال در چرخه خواب و بیداری، پیامدهای نامطلوب فیزیولوژیک و روان‌شناختی را به دنبال دارد.

پرستاران به دلیل شرایط شغلی از جمله پایین بودن حمایت سازمانی، تعداد نوبت‌های کاری، سختی کار، ساعات کاری طولانی و غیره بیشتر در معرض تعارض ناشی از کار و خانواده قرار دارند و هر ساله تعداد زیادی از پرستاران به دلیل فقدان رضایت شغلی، کارشان را ترک می‌کنند که این امر علاوه بر اتلاف هزینه‌های صرف شده برای آموزش آنها، موجب از دست دادن مهارت‌ها، تخصص و منابع نیز می‌شود (۷).

جمع آوری داده‌ها با استفاده از مصاحبه از افراد شرکت کننده در مطالعه انجام شد. انجام مصاحبه‌ها با هماهنگی قبلی صورت پذیرفت. قبل از شروع مصاحبه پژوهشگر ابتدا خود را معرفی، سپس توضیح کاملی درباره اهمیت، اهداف و روش پژوهش به مصاحبه شوندگان بیان گردید. همچنین یادآوری شد که مشارکت در این تحقیق کاملاً اختیاری، بی‌نام و محروم‌نامه می‌باشد و داده‌ها تنها در راستای اهداف مطالعه استفاده می‌شود و با اخذ رضایت آگاهانه مصاحبه‌ها انجام شد. هر کدام از مصاحبه‌ها حدود یک ساعت طول کشید. برای تعیین روایی، دقت و استحکام مصاحبه‌ها از معیارهای مقبولیت و تعیین استفاده گردید.

یافته‌ها

در این پژوهش اطلاعات جمعیت شناختی نشان می‌دهد که سن شرکت کنندگان بین ۲۹ تا ۴۵ سال بود و با خانواده‌هایشان زندگی می‌کردند و هیچ کدام از آنان زندگی مستقلی نداشتند. سطح تحصیلات این شرکت کنندگان حداقل لیسانس و فوق لیسانس بوده است. سابقه کار شرکت کنندگان حداقل ۱۸ الی ۴۰ سال بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، روش تحلیل تم مورد استفاده قرار گرفته است. در طول فرایند تحلیل، کدها با راهنمایی و بازنگری قرار گرفتند. از مصاحبه‌های انجام شده، در مرتبه اول ۳۷ مضمون فرعی و در نهایت بعد از ادغام تعدادی از آنها ۲۸ مضمون فرعی و ۵ مضمون اصلی استخراج شد که می‌توانند تجربیات و مسائل زنان شاغل در بخش درمان در وضعیت کرونا را به تصویر بکشند.

تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد که زنان شاغل در بخش درمان در وضعیت کرونا با ۵ چالش اصلی در زندگی روزمره مواجه هستند، که عبارتند از: چالش‌های مربوط به خانواده، همکاران، ارباب رجوع، سلامت روان و ظایف و مسئولیت‌های شخصی. که هریک از این چالش‌های اصلی، شامل چالش‌های فرعی است که در ادامه هریک از این ابعاد و تجربه شرکت کنندگان توضیح داده شده است.

با توجه به محدودیت حجم مقاله، مراحل و توضیحات اضافی حذف شده و فقط خلاصه یافته‌ها ذکر می‌گردد که در ادامه در جدول درج شده است. مضمون‌های اصلی و فرعی استخراج شده از داده‌های اولیه و کدگذاری شده در جدول ۱ گنجانده شده است.

بگذارد.

جواهری و داریاپور (۱۲)، در پژوهشی زنان تحت عنوان مشکلات شغلی زنان عضو هیات علمی به این تیجه رسیدند که تعداد قابل توجهی از زنان عضو هیات علمی با دو مشکل عدم تطابق انتظارات در برنامه‌های خانوادگی و شغلی و تبعیض جنسیتی روبرو هستند. در میان متغیرهای جمعیت شناختی، تنها سن، قومیت و رتبه علمی در موارد محدودی با مشکلات زنان مرتبط است. علاوه بر این، تداخل نقش و تبعیض جنسیتی با رضایت شغلی رابطه معنادار و منفی دارد.

روش کار

تحقیق حاضر از لحاظ هدف در دسته تحقیقات کاربردی قرار می‌گیرد و از نظر روش انجام، جز تحقیقات کیفی و از راهبرد پدیدار شناختی استفاده کرده است. پژوهش پدیدار شناختی یک راهبرد پژوهشی است که پژوهشگر به کمک آن جوهره تجربه‌های بشری را درباره یک پدیده آن گونه که شرکت کنندگان در پژوهش توصیف کرده اند، شناسایی می‌کند؛ فهم تجربه‌های زنده نشانه باز پدیدار شناسی به عنوان یک فلسفه و یک روش است. جامعه آماری این پژوهش از بین زنان شاغل در بخش درمان بیمارستان شهر تبریز می‌باشد. روش نمونه گیری در این پژوهش هدفمند بود که به معنای انتخاب هدفدار واحدهای پژوهش برای کسب دانش یا اطلاعات است و سعی در شناخت بهتر هر پدیده در زمینه خاص دارد. در نمونه گیری هدفمند قصد آن است که افراد انتخاب شده درک عمیقی از موضوع موردپژوهش را میسر کنند.

این مطالعه در بیمارستان‌های شهر تبریز در فاصله زمانی سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ انجام شد. معیار ورود به مطالعه خانم‌های پرستار شاغل در بیمارستان‌های تبریز در بخش کرونا بودند که دارای سابقه بالای ۲ سال بودند. یکی از معیارهای انتخاب افراد هم متأهل بودن آنها بود. افرادی که تمایل به شرکت در مطالعه را نداشتند، یا به خاطر مشغله کاری و داشتن جلسات متعدد و ابتلاء به بیماری کرونا وجود دورکاری در برخی از سازمان‌ها امکان مصاحبه با آن‌ها وجود نداشت، از مطالعه خارج شدند و این یکی از محدودیت‌ها و سختی مصاحبه‌ها بود. در نهایت در این پژوهش مصاحبه با ۱۵ نفر از مشارکت کنندگان به اشباع رسید.

جدول ۱: مضمون های اصلی و فرعی استخراج شده از داده ها

مضمون های فرعی	مضمون های اصلی
عدم درک شرایط توسط اعضای خانواده	
کاهش تفریحات مشترک خانوادگی	
افزایش تنش زناشویی و سردی روابط	
به وجود آمدن دلخوری از طرف اعضای خانواده	
عدم رسیدگی به نیازهای همسر	چالش های مرتبط با خانواده
کاهش رضایت در روابط جنسی	
احساس عذاب و جدان در صورت درگیر شدن اعضای خانواده به کرونا	
کاهش رفت و آمد با پدر و مادر و فامیل	
عدم رسیدگی به امور عاطفی فرزندان	
حساس شدن به همکاری که درگیر کرونا شده	
افزایش حجم و مشکلات کاری هنگام درگیر شدن همکاران به کرونا	چالش های مرتبط با همکاران
ایجاد تنفس بین همکاران	
مخفي کردن بیماری از کادر درمان	
همکاری نکردن بیماران با کادر درمان	
بدرفتاری کردن برخی بیماران با کادر درمان	چالش های مرتبط با ارباب رجوع
ماسک نزدن و رعایت نکردن نکات بهداشتی	
بد رفتاری ارباب رجوع با کادر درمان به علت استرس بیماری کرونا	
اعتقاد نداشتن برخی از ارباب رجوع به بیماری کرونا	
افزایش استرس	
ترس از انتقال بیماری به اعضای خانواده و اطرافیان	
احساس ناراحتی هنگام مرگ بیماران کرونایی	
احساس تنهایی و تمایل به تنها بودن	چالش های مرتبط با سلامت روان
افزایش افسردگی	
افزایش اضطراب	
کاهش آرامش ذهنی	
زمان ناکافی برای رسیدگی به ظاهر خود	
کاهش رسیدگی به امور درسی فرزندان و وظایف مادری	چالش های مرتبط با خود، وظایف و مسولیت های شخصی
زمان ناکافی برای رسیدگی به امور شخصی، گردش و تفریح و ورزش	

با چالش ها و مشکلاتی روبرو هستند که به طور کلی به ۵ دسته تقسیم می شوند. این چالش ها عبارتند از چالش های مربوط به خانواده، همکاران، ارباب رجوع، سلامت روان و وظایف و مسئولیت های شغلی. بر اساس یافته های پژوهش مورد مطالعه باید اذعان نمود که مشکلات و مسائل خانوادگی از جمله مهمترین چالش های زنان شاغل در بخش درمان کرونا در پژوهش حاضر می باشند. نتایج این پژوهش با نتایج تحقیق آریسی و همکاران (۱۳)، ابی و همکاران (۱۴) همسو می باشد، که

بحث و نتیجه گیری

بررسی پیشینه پژوهش درباره تعارض کار- خانواده بیانگر این است که در تحقیقات داخلی و حتی خارجی و در سازمان ها و شرایط مختلف چالش های مهمی وجود دارند که اغلب این چالش ها در مطالعات انجام شده، همسان هستند که در ادامه هم این موارد بررسی و اشاره می شوند؛ البته تفاوت هایی هم وجود دارد که به شرایط خاص مربوط هستند. یافته های پژوهش حاضر حاکی از آن است که زنانی که در بخش درمان کرونا کار می کنند

شاغل در بخش درمان کرونا در پژوهش حاضر است و مواردی مثل حساس شدن به همکاری که درگیر کرونا شده، افزایش مشکلات و حجم کاری موقع ابتلای همکاران به کرونا و در مرخصی بودن همکاران را شامل می‌شود. که منجر به ایجاد تنفس شدید بین همکاران خواهد شد. نتایج تحقیقات دیگر هم بیانگر این است که کارکنانی که تحت حمایت اجتماعی بالایی از طرف همکاران و سپرپستان قرار می‌گیرند، سطح پایینی از تعارض کار-خانواده را تجربه خواهند کرد و بر عکس در صورتی که تحت حمایت اجتماعی بالایی از طرف همکاران نباشند، تعارضات بیشتری را تجربه می‌کنند. مطابق با نتایج این مطالعه، زمانی که همکاران خانم شاغل در بخش درمان، درگیر کرونا می‌شوند اضافه بار نقش آن‌ها بیشتر شده که باعث به وجود آمدن مشکلاتی با همکاران می‌شود. در خصوص اضافه بار نقش باید گفت با توجه به اینکه شغل زنان شاغل در بخش درمان کرونا جزو شغل‌های سخت و حساس است، وظایف زیادی به آن‌ها تحمیل شده و حجم کاری بالا و برنامه کاری نامنظم باعث افزایش تعارضات در این افراد می‌شود. از دیدگاه کارلسون (۵) نیز ابهام نقش، تعارض نقش، و سنگینی بار نقش از جمله عوامل مربوط به مشکلات کاری بوده و منجر به استرس و تنفس برای افراد می‌شوند. از نظر شارما و همکاران (۱۶) نیز استرس، یک عامل مهم مرتبط با تعارض کار و خانواده بوده و در سلامت روانی پرستاران مؤثر است. در واقع اضافه بار نقش به این دلیل باعث افزایش تعارضات می‌شود که این افراد در محل کار مجبور به کار سخت هستند و مجبورند حجم زیاد کاری را در محل کار انجام دهند انرژی و توان لازم برای رسیدگی به مسائل خانوادگی را نداشته و در نتیجه در محیط کار تعارضات و درگیری‌ها بین همکاران و ارباب رجوع افزایش می‌یابد. روابط پرتنش و ناسالم با همکاران و افراد دیگر در محل کار باعث درگیری ذهنی افراد شده و این درگیری ذهنی را وارد خانواده می‌کنند و باعث افزایش تنفس در خانواده نیز می‌شود و کاهش عملکرد شغلی و خانوادگی را به دنبال دارد. مشکلات مرتبط با ارباب رجوع یکی دیگر از چالش‌های زنان شاغل در بخش درمان کرونا در پژوهش حاضر می‌باشد و مواردی مثل همکاری نکردن بیماران با کادر درمان، بدرفتاری کردن برخی بیماران با کادر درمان، ماسک نزدن و رعایت نکردن نکات بهداشتی، استرس بیماری کرونا باعث بد رفتاری ارباب رجوع با کادر درمان و اعتقاد نداشتن برخی

نشان دادند تعارض کار-خانواده با کاهش رضایت از زندگی و اختلافات خانوادگی ارتباط دارد. همچنین مطابق با نتایج این پژوهش، از جمله چالش‌های مربوط به خانواده شامل عدم درک شرایط از طرف اعضای خانواده، کاهش تغیرات مشترک، افزایش تنفس زناشویی، به وجود آمدن دلخوری از طرف اعضای خانواده، سردی روابط، عدم رسیدگی به نیازهای همسر، کاهش رضایت در روابط جنسی، احساس عذاب و جدان در صورت درگیر شدن اعضای خانواده به کرونا، کاهش رفت و آمد با پدر و مادر، عدم رسیدگی به امور عاطفی فرزندان، می‌باشند. در واقع زنان شاغل در بخش درمان کرونا با تعدادی از مشکلات کاری درگیر هستند که با افزایش چالش‌ها و مشکلات خانوادگی این مشکلات شدیدتر خواهند شد؛ این نتیجه با نتایج تحقیق آربی و همکاران (۱۳) همسو می‌باشد که مطابق با نتایج تحقیق آن‌ها افزایش مشکلات زناشویی، جزو پامدهای شغلی محسوب می‌شود که رضایت افراد از زندگی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. همچنین آبی و همکاران (۱۴) نیز نشان دادند که مشکلات شغلی با کاهش رضایت از زندگی و کاهش رضایت از ازدواج افراد در ارتباط است. همچنین کریمی و همکاران (۱۵) متغیرهای اجتماعی و فرهنگی را در مطالعه خود مورد توجه قرار دادند و مطابق با نظر آنها، رمز پایداری زندگی زناشویی در ایجاد تعادل میان فعالیت‌های بیرون از خانه و نقشهای مختلفی مثل مادری و همسری برای زنان است. فدا کردن هر کدام از نقش‌های مادری-همسری و نقش فعال در صحنه اجتماع به نفع دیگری تبعات منفی متعددی به دنبال خواهد داشت. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که براساس نظریه گسترش، مشکلات و تعارضات متعدد در محیط کاری بر روی فرد فشار آورده و مشارکت موثوّر و مثبت در زندگی خانوادگی افراد را دچار مشکل خواهد ساخت. در پژوهش حاضر نیز، زنان شاغل در بخش درمان کرونا زمان و انرژی بیشتری را در کار صرف می‌کنند و نمی‌توانند به امور همسران و فرزندان رسیدگی کنند؛ همینطور نمی‌توانند آنطور که انتظار می‌رود نیازهای عاطفی فرزندان و نیازهای جنسی همسران را برطرف کنند. همین مسئله باعث مسائل و مشکلاتی در زندگی زوجین می‌شود و روابط آنان را سرد می‌کند و تنفس هایشان را افزایش می‌دهد و در نتیجه رضایت کلی آنان از زندگی کاهش می‌یابد.

مشکلات مربوط به همکاران از دیگر چالش‌های زنان

پیشنهادات زیر در راستای نتایج این تحقیق ارائه می‌گردد: مسائل مربوط به خانواده از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، در این راستا می‌توان با برگزاری جلسات گروهی برای خانواده‌های زنان شاغل در بخش درمان کرونا آنان را نسبت به مسائل و مشکلات بخش درمان کرونا آگاه کرد و بدین وسیله درک آنان از مسائل آن‌ها را افزایش و تعارضاتشان را کاهش داد.

پیشنهاد می‌گردد، دوره‌های آموزشی برای زنان شاغل در بخش درمان کرونا در زمینه‌ی مدیریت و کمک به آنها در برقراری تعادل بین خواسته‌های محیط کار و خانواده برگزار گردد تا بتوان به نوعی از ایجاد تعارضات در این زمینه جلوگیری نمود.

مسائلی مانند کمبود زمان برای انجام امور فرزندان و امور منزل و شخصی نیز از موارد مهمی است که می‌توان با آموزش مدیریت زمان به زنان شاغل در بخش درمان کرونا، این مشکلات را تا حد زیادی برطرف نمود.

نتایج این پژوهش می‌تواند توسط بیمارستان‌های خصوصی و دولتی که برای شناخت مشکلات کارکنان و پرستاران مورد استفاده قرار گیرد و همچنین می‌توان با استفاده از این پژوهش مشکلات زنان شاغل در بخش‌های مختلف درمان را شناسایی و برای کاهش مشکلات آنان برنامه ریزی کرد. با توجه به نتایج این پژوهش که مشکلات شغلی زنان شاغل در بخش درمان کرونا رابطه معناداری با سامت روان دارد، با فراهم کردن جلسات مشاوره‌ای برای این زنان و شناسایی افرادی که از لحاظ سلامت روان دچار مشکل شده‌اند، در جهت رفع مشکلات آنان اقداماتی انجام داد. با توجه به نتیجه این پژوهش مبنی بر اینکه مشکلات شغلی زنان شاغل در بخش درمان کرونا رابطه معناداری با نحوه برخود با اریاب رجوع دارد، مدیران بیمارستان‌ها با اقداماتی نظیر افزایش تعداد کارکنان این بخش، مرخصی جهت استراحت این کارکنان و ... انجام دهند تا از خستگی این کارکنان کاسته شود.

تعارض منافع

نویسنده‌گان اظهار داشتند که هیچ تضاد منافعی وجود ندارد.

از اریاب رجوع به بیماری کرونا را شامل می‌شود طوری که اگر بیماران کرونایی و همراهان آن‌ها با توجه به شرایط به وجود آمده همکاری لازم را با شاغلین در بخش کرونا نداشته باشند، باعث بوجود آمدن شکلات برای آنها می‌شوند. همچنین افزایش تعارضات با اریاب باعث افسوس‌گی بیشتر، کاهش انگیزه کاری شاغلین و کاهش سلامت روحی و در نتیجه کاهش رضایت شغلی می‌شود. این یافته‌ها با تحقیقات یوسفی و همکاران (۱۷) که نشان دادند مشکلات شغلی رابطه معناداری با افسردگی و ضعف سلامت روانی افراد دارد، نیز همسو می‌باشد. می‌توان گفت، که به دلیل وقت گیر بودن شغل زنان شاغل در بخش درمان کرونا و همینطور خستگی بسیار زیاد آنها در محل کار و در نتیجه آن عدم توانائی زنان شاغل در بخش درمان کرونا برای رسیدگی به فرزندان و خانواده، مرگ بیماران کرونایی، ترس از انتقال ویروس به اعضای خانواده و ... باعث می‌شود که زنان شاغل در بخش درمان کرونا دچار افسردگی، عذاب وجودان، ترس و اضطراب شوند. این عوامل همچنین منجر به بروز مشکلات در زمینه‌ی ظایف و مسئولیت‌های شخصی افراد می‌باشد که شامل زمان ناکافی برای رسیدگی به خوده زمان ناکافی برای رسیدگی به امور شخصی، کاهش رسیدگی به امور درسی فرزندان، زمان ناکافی برای ظایف مادری، زمان ناکافی برای گردش و تفریح و ورزش از جمله این موارد هستند. در این راستا مانو و همکاران (۱۸) نیز تعارض کار-خانواده و عوامل تشیدید تعارض کار-خانواده را بر روی پرستاران فنلاندی مورد مطالعه قرار دادند و به این نتایج دست یافتند که فقدان مدیریت کار-خانواده در پرستاران و کمبود همکاران از جمله دلایل افزایش تعارض کار-خانواده هستند و نتایج این تحقیق با نتایج مانو و همکارانش نیز همسویی دارد. بنابراین باystsی ذکر کرد که افراد از نظر زمانی در محدودیت هستند و اغلب اوقات نمی‌توان مدت زمان انجام فعالیت در یک نقش را به فعالیت‌های مربوط به نقش‌های دیگر اختصاص داد. در واقع، زنان شاغل در بخش درمان کرونا زمان زیادی را در محل کار سپری می‌کنند و به خاطر خستگی که دارند، زمان کافی برای انجام امور شخصی را ندارند که این مسئله باعث می‌شود که به وظایف شخصی خود را بخوبی عمل نکنند.

References

1. Jin Y-H, Cai L, Cheng Z-S, Cheng H, Deng T, Fan Y-P, et al. A rapid advice guideline for the diagnosis and treatment of 2019 novel coronavirus (2019-nCoV) infected pneumonia (standard version). *Military Med Res.* (2020). 7, 4. <https://doi.org/10.1186/s40779-020-0233-6>
2. Haleem A, Javaid M, Vaishya R. Effects of COVID 19 pandemic in daily life. *Curr Med Res Pract;* (2020). 10(2):78-9. <https://doi.org/10.1016/j.cmrp.2020.03.011>.
3. Jafari, Nahid. Heydari, Alireza; Asgharzadeh, Ali Zhiyani; Khatirnameni, Zahra Investigating the relationship between work-family conflict and job retention from the point of view of comprehensive health service centers of Gorgan city, Quarterly, Nursing, Midwifery and Paramedicine, (2022). 7, 4: 77-91. (Persian)
4. Askari, Ruhollah; Zareh, Rehaneh; Taief, elham; Baghian, Najmeh; Rafii, Sima. the assessment level of work conflict - identified in Shahid Sadoughi Hospital, Yazd. *Journal of Qom University of Medical Sciences;* (2017). 12 (2): 54-61. DOI: 10.29252/qums.12.2.54. (Persian)
5. Carlson, D.S., & Frone, M.R. Relation of behavioral and psychological involvement to a new four-factor conceptualization of work-family interference. *Journal of business and psychology,* (2003). 17(4): 15-35. [DOI:10.1023/A:1023404302295]
6. Greenhaus, J.H., & Powell, G.N. When work and family collide: Deciding between competing role demands. *Organizational Behavior and Human Decision Processes;* (2003). 90(2):291-303. [http://dx.doi.org/10.1016/S0749-5978\(02\)00519-8](http://dx.doi.org/10.1016/S0749-5978(02)00519-8)
7. Grzywacz, J.G; Frone, M.R; Brewer, C.S & Kovner, C.T. Quantifying work-family conflict among registered nurses. *Research in nursing & health,* (2006). 29(5): 14-26. DOI:10.1002/nur.20133
8. Saidi, Khadijeh. Sociology and the place of women, first edition, Tebayan publishing house. (1994). (Persian)
9. Tedrow, Barbara. & Rhoads, R.A. "A Qualitative Study of Women's Experiences in Community College Leadership Positions", *Community Colleague Review,* (2018). 27, 3: 1-18. DOI:10.1177/009155219902700301
10. Saadi, Mohammad Reza; Budlai, Hassan; Koshki-Jahormi, Alireza; Kanaar Rudi, Mohammad Hossein; Shujaei, Mahsa. The perspective of working women about the quality of working life. *Scientific Journal of Women and Culture.* (2019). 12, 460. P. 19-29. (Persian)
11. Ahmadi-Faraz, M.; Abdi, H. A.; Azarbarzin, M. Explaining the experiences of working women regarding the role of motherhood: a phenomenological qualitative research. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences.* (2013). Year 3. Number (Persian).
12. Javaheri, Fateme; Dariapour, Zahra Career problems of female university faculty members. *Women's research.* (2011). Volume 6. pp. 106-79. (Persian).
13. Aryee S, Fields D, Luk V. A cross-cultural test of a model of the work-family interface. *Journal of management;* (1999). 25(4):491-511. [DOI: 10.1177/014920639902500402].
14. Eby, L. T., Casper, W. J., Lockwood, A., Bordeaux, C. H., & Brinley, A. Work and family research in IO/OB: Content analysis and review of the literature (1980 - 2002). *Journal of Vocational Behavior,* (2005). 66: 124 -197. doi:10.1016/j.jvb.2003.11.003
15. Karimi, Youssef; Almasi, Sakineh; Mohammadi, Rozgar; Fazli, Hassan. The study of the contexts of divorce in divorced people: a phenomenological research, *Quarterly Journal of Clinical Psychology Studies,* (2018). 7, 25: 191-210. <https://doi.org/10.22054/jcps.2017.7138> (Persian)
16. Sharma, J., Dhar, R.L., Tyagi, A. Stress as a mediator between work-family conflict and psychological health among the nursing staff: Moderating role of emotional intelligence. *Applied Nursing Research,* (2016). 30: 68-75. <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2015.01.010>
17. Yousefi Alireza, Nik Menesh Parnian, Danesh Salman, Bayati Mohsen, Rezabeigi Davarani Asmat. Investigating disorders correlated with quality of life in patients working in reference hospitals for the treatment of Covid-19 per year. *Journal of Qom University of Medical Sciences;* (2021). 15 (7): 517-508. DOI: 10.32598/qums.15.7.2433. (Persian).
18. Mauno, S; Ruokolainen, M & Kinnunen, U. Work-family conflict and enrichment from the perspective of psychosocial resources: Comparing Finnish healthcare workers by working schedules. *Applied ergonomics,* (2015). 48: 86-94. [DOI:10.1002/(SICI)1099-1379(199911)20:63.0.CO;2-2]